07/1230

БЕЛАРУСЬ

ШТАДЗЕННАЯ ПОЛІТЫЧНА-ЭКОНАМІЧНАЯ І ЛІТЭРАТУРНАЯ ГАЗЭТА.

ГОД ВЫДАНЬНЯ І.
Падпіска на 1 м-ц: з перасыл. 15 р. бeз перас. 12 р.
АБВЕСТКІ: на 4-й страніцы прымаюцца ва усіх мовах па 2 мк. за радок пэтыту.
Газэта выходзіць штодня, апроч дзен пасьпесьвяточных.
Рэдакцыя і Кантора: Менск, Міцкевічава вул., Беларускі Дом (б. Юбілейны).
Рэдактар прымае ад 12—1 гадз. Кантора адчыне- на ад 9 да 2 гад. і ад 5 да 7 гад.
Рукапісы павінны быць чытэльна напісаны.
Аплата прынятых рукапісау залежыць ад рэдакцыі.
Рукапісы назад не выдаюцца.
ЦАНА 1 МАРК.

№ 42 (69). Менск, Чацьвер 11 сьнежня 1919 г. № 42 (69).

За цэласьць Бацькаушчыны.

Пад той час, як паміж беларускімі партыямі няма згоды аб тым, чы Беларуская Народная Рэспубліка мае себраваць з Польшчай, чы з новай Расіяй, — можна сьмела сказаць, што усе беларускіе політычные партыі, групы і паадзінокіе дзеячы згодна зыходзяцца на тым, што Беларусь павінна астацца *непадзельнай*. І у борцы за цэласьць і непадзельнасьць Беларусі злучаюцца у гэты момэнт усе сьвядомые беларускіе сілы.

Зусім натуральна, што пры гэтым узьнімаецца вельмі важнае пытаньне, якой дарогай трэба ісьці, каб ня даць парэзаць нашу Бацькаушчыну на кускі, ня даць зьнішчыць Беларусь, як асобную старонку.

Абмяркоуваючы гэтае пытаньне з усіх бакоу, трэба адзначыць вось што.

На Мірнай Конфэрэнцыі у Парыжы, дый прад усім, сьветам беларускае пытаньне пастаулено на *дзяржауным грунце*. Беларусь вуснамі Усебеларускага Зьезду 1917 г. і Рады Рэспублікі абвясьціла сябе незалежнай дзяржавай і як такая выступіла на міжнародную арэну. І як на такую глядзіць на яе усенькі сьвет. Беларуская дэлегацыя у Парыжы выступае прынімаецца выразна, як дэлегацыя Ураду Беларускай Народнай Рэспублікі.

Пакуль Беларусь лічылася часткай Расійскай дзяржавы, датуль урад апошняй меу формальнае права распараджацца Беларускай зямлей, як сам хацеу. Найлепшы доказ гэтага становіць як абяцанка старога царскага ураду „падараваць“ Польшчы чатыры беларускіе паветы (Аугустоускі, Сакольскі, Беластоцкі і Бельскі), так і аддача савецкім урадам на міры у Бярэсьці Віленшчыны, Горадзеншчыны Літве і дзесяцех палудзенных паветау Украіне. Такое-ж формальнае права кроіць і дзяліць Беларусь прыналежало-бы Польшчы, *калі-б наша старонка ня лічылася-бы незалежнай дзяржавай* і папала пад польскую уладу.

Урэшці нельга забываць яшчэ аднэй акалічнасьці. Як вядома, наш народ разьдзелены на дзьве часткі рэлігіяй. З гэтым зьвязана цягаценьне каталікоу да Польшчы, праваслауных — да Маскоушчыны, як да аднаверцау. На гэтым будуюць сваю захватную політыку як польскіе, так і маскоускіе анэксыяністы. І толькі ідэя Беларускай дзяржавы, у каторай Беларускі народ быу-бы гаспадаром, можа крэпка зьвязаць абедзьве рэлігійные групы—каталікоу і праваслауных, бо і адным і другім дзяржауная незалежнасьць Бацькаушчыны дае больш волі і шчасьця.

З усяго сказанага ясна, што дзеле абароны Беларусі ад разьдзелу перад намі есьць толькі адна дарога: *цьверда стаяць на грунце нашай дзяржаунасьці*. З гэтай дарогі беларусы не павінны, ня маюць права зыйсьці ні на адзін момэнт, бо у той самы момэнт нашы суседзі шыбка змовяцца на нашу згубу: парвуць нашу зямлю на кусочкі. А гэным „кусочкам“ цяжка ужо будзе бараніцца ад дэнацыяналізацыі, ад зьніштажэньня нашага імя, калі такую варожую нам работу зразу навядуць некалькі падзяліушых нас дзяржау...

Беларусь ня можа зыйсьці з дзяржаунага шляху. Яна можа шукаць апоры у суседзяу хаця-бы цаной дзяржаунага саюзу з тым ці іншым з-паміж іх. Але і робячы саюз, падпісываючы тые ці іншые умовы Беларусь павінна рабіць гэта павэдле вольнай волі сваей, павінна выступаць як непадзельная сувэрэнная дзяржава, урад каторай мае права прамауляць як ад імя канцавых заходніх, так і найдалейшых усходніх зямель Беларускіх, незалежна ад таго, ці на іх пануе польская, ці бальшавіцкая окупацыя.

Плебісцыт на Беларусі.

Не рабі другому таго, чаго сабе ня хочаш.

Гэты сьвяты афорызм павінен праводзіцца у жыцьце ня толькі у адносінах паміж асобнымі людзьмі, але і у жыцьці народау. Адносіны паміж народамі будуць тагды добрымі, калі яны будуць пабудованы на гэтым моральным грунце, і ні водзін народ ня будзе рабіць другому таго, чаго сабе ня хоча. Разглядаючы адносіны Польшчы да Беларусі, мы зауважваем, што Польшча ня лічыць патрэбным трымацца гэтага моральнага прынцыпу.

Яна не хацела, каб плебісцыт адбывауся у Сылезіі, бо там культурная перавага і ваенная сіла былі на старане немцау. Мы ведаем, якіе непарадкі падашлі там у чаканьні гэтага плебісцыту. І гэтые непарадкі мелі мэтаю зьвярнуць увагу Антанты на Сылезію, каб яна хутчэй прыслала свае войскі, і пад іх абаронаю плебісцыт адбыуся на карысьць Польшчы.

Але у нас на Беларусі Польшча робіць тое, чаго яна не хацела для сябе у Сылезіі. На Беларусі Польшча лічыць патрэбным правясьці плебісцыт, хаця-ж гэты плебісцыц ня можа выявіць волі народу, бо ен будзе *рабіцца польскаю уладаю*,

Мы бачылі, што пры урадзе эс-эра Керэнскага усе выглядало так, як бы усе былі эсэрамі. Пры бальшавікох дэкорацыя перамянілася, як бы усе парабіліся бальшавікамі, а эс-эрау ніколі тут ня было. Пры палякох будуць напэуна галасаваць за палякоу, бо усялякіе „Стражы Крэсовые“ маюць вялікіе грошы і ужо дауно вядуць сыстэматычную агітацыю сярод беларусау за прылучэньне да Польшчы. Беларусы-ж як ня маючые свае дзяржавы і грошай, *трыманые па турмах*, не маглі павясьці шырэйшай агітацыі. Навет калі-б агітацыя для беларусау была зусім вольная і на яе былі адпушчаны вялікіе грошы, то за 90 дзен ужо нічога зрабіць ня можна.

І вось прыпусьцім, што плебісцыт на Беларусі пройдзе на карысьць Польшчы, і большасьць выкажацца за прылучэньне да Польшчы. Што-ж тагды астанецца рабіць беларускай інтэлігэнцыі. Яна і цяпер бяз хлеба сядзіць, бо палякі фактычна не прызнаюць беларускай мовы у сваіх урадах на Беларусі і навет у школах. Пасьля памыснага для сябе плебісцыту Польшча і зусім перастане лічыцца з беларусамі. Беларуская інтэлігэнцыя да гэтага часу была прыхільнаю да Польшчы.

Яна моральна шмат памагла вызваленьню Польшчы. З 1905-га году многіе беларусы, служыушые у Польшчы, як рускіе чыноунікі, пачалі пераводзіцца у родную старонку у тым пракананьні, што кожны з іх можа быць больш карысным сярод сваіх.

Цяпер, калі яна і на сваей зямлі ня знойдзе сабе працы, ей астанецца толькі перайсьці на службу у Маскоушчыну і там яна зробіць, і з большым паваджэньнем, тое, што зрабілі свайго часу баяры і князі, перайшоушые на службу у Масковію. Работа іх будзе рабіцца людзьмі, вышаушымі з народу і маючымі карэньня у ем.

Прыпусьцім далей, што часьць беларусау выкажацца за прылучэньне да Польшчы, а другая за прылучэньне да Расіі, і Беларусь на гэтай аснове разарвецца на дзьве часьці. Але рух беларускі ад гэтага не загіне.

Ідэя незалежнасьці і непадзельнасьці Беларусі ужо прызнаецца усею беларускаю інтэлігэнцыяю, якой бы культуры яна ні была—польскай ці рускай.

А інтэлігэнцыя гэта есьць мозг народу, гэта орган яго сьвядомасьці.

Ня удасца задушыць Беларусі, як не удалося задушыць Польшчы.

Мы пытаем эндэкау, што ім лепей мець пад сваім бокам дужую і варожую Расію, маючую прэтэнзію і на Вільню і на Горадзен, і на Холмшчыну і на Галічыну, ці прыхільную Беларусь, уладаючаю сваімі местамі Вільняю і Горадням?.

Д.

АПОШНІЕ НАВІНЫ.

Протэст Найвышэйшай рады проці Нямеччыны.

Найвышэйшая рада выслала да нямецкага ураду ноту з протэстам проці нямецкіх збраеньняу, якіе вядуцца незважаючы на вэрсальскі трактат.

Перагаворы між бальшавікамі і балтыцкімі дзяржавамі.

ВЕНА 8—XII. Мірные перагаворы пачаліся у Пскове. Працяг гэтых перагаворау адбудзецца у Дорпаце.

З Штокгольму паведамляюць, што савецкі урад павядаміу эстонскі урад, што савецкіе дэлегаты прыбудуць гэтымі днямі у Дорпат і адразу пачнуць мірные перагаворы з прыбалтыцкімі рэспублікамі.

Мір за усялякі кошт.

Ч. П. Б. паведамляе з Капэнгагэну, што бальшавіцкі камісар Літвінау заявіу, што савецкі урад згодзіцца на концэсіі проці чужых

На Украіне.

Вайна Украіны з Дэнікіным.

ВЕНА, 6-XII. Стараньнем Начальнай Каманды украінскай арміі атамана Петлюры удалося устанавіць роунавагу на проці дэнікінскім фронце. Часовы разрыу з ворагам, што было прычынай адходу з Камянца украінскіх войск, дало магчымасьць атаману Петлюры сабраць свае войскі у аколіцах Бэрдычава ды ад‘зыскаць поле для новых наступленьняу ды ваенных опэрацый проці Дэнікіна. У гэтых новых змаганьнях вызначыліся найлепей галіцкіе січовые стралкі пад камандай атамана Канавальца. Бэрдычау і Казацін, два важные чыгуначные вузлы, занялі войскі Петлюры. Здабыцьце Казаціна дае магчымасьць войскам Петлюры навязаць простае злучэньне з опэруючымі каля Кіева паустанчымі войскамі атамана Зяленага.

Бітвы на Украіне.

Бальшавіцкі комунікат паведамляе аб бітвах з Дэнікіным за Фастау і Козелец. У Харкаушчыне чырвоные войскі аддалены у 10 верстах ад места Сумы. Урадовая Савецкая адозва заклікае да паходу у Хэрсонь і Таганрог. Савецкі урад спадзяецца, што армія Дэнікіна будзе у скорым часе разьбіта зусім.

Кожны беларус павінен мець за сьвяты абавязак чытаць сваю родную штадзенную газэту і пашыраць яе між сваімі знаемымі.

Кліч да паустаньня.

Сяляне—паустанцы левабярэжнай Украіны выпусьцілі адозву да сялян і работнікау правабярэжнай Украіны зклічам да паустаньня.

У адозве гаворыцца:

„Браты Правага Берагу! Да нас прышлі чужынцы, царскіе наймітыдэнікінцы, якіе перад наступам на Украіну запэунялі нас, што ахвотна ідуць разам з Галоуным Атаманам, аб чым ахвотнікі афіцыяльна паведамлялі нас праз валасные сходы. Мы паверылі гэтай правакацыі і дапамагалі Дэнікіну у яго барацьбе з бальшавікамі. Цяпер-жа мы чуемо, што Дырэкторыя вядзе барацьбу з дэнікінцамі, якіе увесь час нас дурылі, што яны ідуць побач з украінцамі. Ведайце, родные нашые браты, што армія Дэнікіна на левым беразе цалком складаецца з панекіх сынкоу і буржуазнага элементу, ведайце, што у дэнікінскай арміі няма сыноу сялянства, якое здабыло сваей сьвятой чыстаю крывею сабе волю і зямлю. Дэнікінцы замест волі прынесьлі нам ланцугі, нацыянальнае заняволеньне. У сялян ахвотнікі забіраюць жывелу, хлеб, бялізну, за што ня плацяць ніякіх грошай. Для нас настали часы, яшчэ горшые гэтманшчыны.

Браты Правага Берагу! Біецеся з дэнікінцамі да загону, мы ідзем вам на дапамогу. Мы пэуны у тым, што у хуткім часе мы з вамі сустрэнемся і прынясем нашаму заняволенаму сялянству і работніцтву волю і зямлю, без чаго ня можам жыць. А ад Дэнікіна зямлі і волі нам няма чаго чакаць дзеле таго, што у маенткі ужо павярнуліся іх уласьнікі і розные іх наймітыякіе прыняліся за сваю ранейшую працу—адбіраюць ад сялянства зямлю, вымагаюць грошы за тую зямлю, якой сялянство уладарыло пад час рэвалюцыі. Дужа нашых бацькоу і братоу гіне у турмах, куды іх кінулі ахвотнікі. У вескі паварочаліся ісправунікі, прыставы і вураднікі, каторые пашыралі сваю ганебную працу і зьвярнулі асобную увагу на сялянство. Дэнікінцы хочуць зрабіць нас прыгоньнікамі, хочуць закаваць нашую волю у путы і зноу над намі запанаваць. Але мы да гэтага не дапусьцім, мы павінны бараніць сваю волю і свае шчасьце з аружжам у руках, мы павінны высушыць тые сьлезы мацерау і сясьцер, каторые льюцца дзеле таго, што нашые бацькі і браты сядзяць у турмах. На нас ляжыць абавязак вызваліць іх з турмау і раз на зауседы прыпыніць катаваньне нашага сялянства і работніцтва. Мы паусталі; паустаньні на левым беразе з кожнай хвілей павялічываецца.

Браты Правага Берагу! Бярыцеся усе за зброю. Агульнымі сіламі мы паваліім агульнага наездніка і вызвалім нашую родную краіну з-пад ярма няволі.

Політычные весткі.

Новая конфэрэнцыя аб расійскім пытаньні у Парыжы.

„Матэн“ паведамляе з Нью-Іорку, што між дыпльоматычнымі кругамі у Вашынгтоне кажуць, што будзе утворана у Парыжы новая інтэрнацыянальная конфэрэнцыя, у каторай прымуць учасьце усе народы, якіе ратыфікавалі вэрсальскі трактат. Ідэю конфэрэнцыі падау Льойд Джордж. Мажліва, што у конфэрэнцыі прымець учасьце і Амэрыка.

„Віктуар“ даведваецца з Льондану, што у працягу тыдня трактат будзе ратыфікаваны праз Амэрыку.

Льойд-Джордж далей кажа, што Расія ня будзе мець прадстаунікау на інтэрнацыянальнай конфэрэнцыі, каторая будзе разглядаць расійскае пытаньне, бо яшчэ ня выяулена, што савецкі урад хоча склікаць констытуанту, а з другога боку ангельскі урад яшчэ ня прызнау урадау Колчака і Дэнікіна.

Коаліцыя у Расіі.

З Льондана паведамляюць, што Льойд Джордж у сваей прамове гаварыу аб экономічным становішчы Эуропы і пры гэтым паказау на тое, [illegible] гельская дзяржава вядзе цяпер умовы са злучанымі Штатамі аб дапамозе сярэдняй Эуропы.

Перагаворы між бальшавікамі і балтыцкімі дзяржавамі.

„Льокаль Анцэйгэр“ паведамляе, што подлуг распараджэньня бальшавіцкай дзяржавы, Радэк-Собэльсон з яшчэ 7 бальшавіцкімі агітатарамі выпушчаны на волю і гэтымі днямі выезджаець на мірные перагаворы у Эстонію як прадстаунік савецкай Расіі.

Літвінау вядзе мірные перагаворы.

З Льондану паведамляюць: „Морнінгепост“ піша аб місыі Літвінава у Копэнгагэне: Відаць па усяму, што Літвінау прыбыу у Копэнгагэн не дзеле перагаворау аб абмене палоннымі, але каб нарыхтаваць шлях для утварэньня міру паміж ангельскіх дзяржавау і дзяржавай Леніна і Троцкага. У гэтай справе ляжыць сьвяты абавязак на ангельскім урадзе зараз-жа выклікаць Аграды. Ужо не кажучы аб непаразуменьні паміж Англіяй і Францыяй, якое можа выйсьці дзеле гэтага, дык гэта проці нацыянальнага гонару мець дачыненьне з тымі, каму праступак—асьвядомленая сыстэма.

У Італіі.

У Рыме, Фльорэнцыі і Мілане проклямуецца агульная забастоука. Гіты патрэбавау ад прадстаунікау соцыялістау, каб яны стараліся утрымаць парадак.

Падгатоукі коаліцыі проці Нямеччыны.

Подлуг вестак з Парыжа, коаліцыя рыхтуецца зрабіць апошніе крокі проці Нямеччыны. Дзеле таго, каб гэтым крокам дадаць пэуны аутарытэт, утвараецца спэцыяльны вайсковы камітэт, на чале якога будзе стаяць маршал Фош.

Парыжскіе газэты шмат пішуць аб пасядзэньні вышэйшай рады, каторае адбылося пад старшынствам Клемансо. На гэтым пасядзэньні маршал Фош казау, што ужо прыняты усе ваенные меры на той выпадак, калі-б Нямеччына адмовілася ад выпауненьня мірнага трактату.

Наступ проці Дэнікіна.

З Масквы паведамляюць, што каля Царыцына адбываюцца крывавые бітвы. Чырвоная армія пачала наступаць, забіраючы шмат месц каля гораду. Дэнікін пасьпешна эвакуіруе Царыцын.

Канец бальшавіцкага наступу на Сыбір.

Бальшавіцкіе часопісы паведамляюць, што з заняцьцем Омска бальшавіцкі наступ на Сыбір закончыуся. Ісьці далей на Іркуцк няма як.

7-ы зьезд саветау.

Чэшскаму прэс-бюро паведамляюць з Масквы, што там пачауся 7-ы зьезд саветау, на які прыбыло 831 дэл. У першы раз на зьезьдзе прыймае учасьце дэлегацыя саюзу сацыялістычнай моладзі.

Расійскі протэст.

Сябры расійскай нарады у Парыжы кн. Львоу і Маклакоу перадалі мірнай конфэрэнцыі офіцыяльны протэст з прычыны усходняй політыкі Польшчы.

Расійскіе меньшавікі падтрымліваюць вызваленьне дзяржавы.

Гомэльская часопісь Бунда „дэр Вэкер“ паведамляе, што нядауна у Маскве адбылася конфэрэнцыя расійскай соцыяль-дэмократычнай партыі (меньшавікоу), на якой абгаварывалося пытаньне аб адносінах партыі к бальшавіком і к колчака-дэнікінцам. Конфэрэнцыя прыняла рэзолюцыю аб канечнай патрэбе усімі сіламі бараніць рэволюцыю ад бальшавікоу, Колчака і Дэнікіна.

Разам з гэтым конфэрэнцыя прыняла пастанову аб канечнай патрэбе падтрымліваць і працаваць у контакце з тымі групамі, якіе не адлучыліся ад прынцыпау дэмократызму і змагаюцца з рэакцыяй з лева і з права. Такімі групамі меньшавікі лічаць тых, што згуртаваліся пры Петлюры і кубанскім урадзе.

У Польшчы.

Пілсудзкі аб парыжскай пастанове аб Галічыне.

Подлуг паведамленьня „Работніка“, дзяржауны шэф казау галіцыйскім дэпутатам, што польская дэлегацыя у Парыжы за падпісаньне трактату з пэунымі зьменамі. Дзяржауны шэф пры гэтым адзначыу, што пастанова вышэйшай рады ня можа быць рашучым, пакуль яшчэ наогул ня будзе разгледжана пытаньне усходніх межау Польшчы.

На Украіне.

Заняцьце Хэрсону.

Паустанчымі войскамі атамана Махно заняты Хэрсон.

Польская місія на Украіне.

Пры глауным атамане Петлюры будзе знайходзіцца начальнік польскай ваеннай місіі на Украіне.

Беларуская Вайсковая Камісія.

Прэзыдыум Камісыі.

На апошнім сходзе ад 5-га сьнежня выбран прэзыдыум камісыі у складзе членау камісыі п.п. Прушынскага, Аусяніка і Аляксюка і кандыдатау да іх,—членау Якубецкага і Рака-Міхайлоускага.

Дэлегацыя у Варшаву.

Дэлегацыя Камісіі у складзе членау Прушынскага, Аляксюка, палк. Канапацкага, Даугілевіча і Фохта выязджае у Варшаву у справах вайсковых.

Назначэньне Вярнікоускага.

Скарбнікам Бел. Вайск. Камісіі, згодна з пастановай камісіі ад 6-га гэтага сьнежня, запрошаны фінансыст і вядомы дамауласьнік Менску, п. Тодар Вярнікоускі.

ПАНАС НА НЕБЕ.

(Подлуг народнай казкі).

Памер стары Панас.

Яго цело пахавалі на могліцах, а душа, як усе людзкіе душы, жауранкам на небо паляцела.

Панас, папаушы у незнаемае месцо, пачау азірацца па бакох і скора уцяміу, як і што: „Эт, язык да Кіева давядзе. Хто пытае, той ня блудзіць“. І давай у стрэчных-папярэчных дапытывацца:

— А дже-ж тут, пане-дабрадзеі, дарога у рай?

Скрыдлатые анелы казелілі вочы на простую душачку, а усе-ж—ткі паказвалі дарогу у рай, пэуные, што тут ніякіх хітрыкау няма; а калі чалавек так упарта смалой у вочы лезе, дык гэта ня хаханкі якіе.

Бокам-скокам і—Панас дабрауся да райскай брамы.

— Гэй!—крыкнуу Панас з надворку:—пусьці, дзядзька, у рай!

— А хто гэта там горла дзярэць?—адазвауся ключар Пятро з другога боку.

— Гэта я!

— А хто ты?

— Ну, я-ж! адчыні, дзядзька, браму!

— Бач, ты, які спрытны! А што ты там ня зямлі рабіу? Будзь ласкау сказаць!

Тут Панасу троху моташна зрабілося. Успомніу ен, як аднаго разу перад папом шапкі ня зьняу. Успомніу ен, як маці яго памерла, дык ен ня скора крыж на магіле ставіу, пакуль яму не удалося украсьці сасну з панскага лесу. І яшчэ шмат чаго прыпамінау ен і пачау чухаць патыліцу.

— Як цябе завуць?—запытауся ключар Пятро і высунууся трохі з-за брамы, аглядаючы Панаса з галавы да ног.

— Панас,—палахліва, як перад вураднікам стоячы, адказывае Панас і апускае вочы.

— Маліуся?—сур'езна пытаецца далей Пятро.

— Часамі...—бармоча Панас, азіраючыся па бакох, як-бы ратунку шукаючы.

— Чаму „часамі“?—срога крычыць Пятро.

— Бо ведаеш, паночку, бо...бо...бо...я...ня умею...—душыуся Панас сваімі словамі, як-бы гарачые клецкі глытаючы.

— Ага, знача не акуратна маліуся,—адчаканіваючы кожнае слово, як асэсар,цьверда,з павагай кажа Пятро.—А выпівау акуратна? А жонку біу? А за гаспадаркай ніколі не глядзеу?

Нібы шротам засыпау яго Пятро пытаньнямі. Панас пры гэтым гэтак корчыуся, нібы яго сьцебалі крапівой.

— Ідзі у пекло!—сказау нарэсьце Пятро ды ужо хацеу зачыніць браму. Панас, угледзіушы гэткую штуку, цмокнуу у руку Пятру і давай маліць-прасіць, як ен добра навучыуся на зямлі перад старой паняй, калі яго кабылу забіралі у хлеу за патраву:

— А я-ж ня вучоны... а я-ж простае, цемнае мужыччо,—застагнау-заенчыу ен па усе небо.—Ці-ж я вінаваты, калі ня ведау, як жыць на сьвеце?.. Ці-ж я вінаваты, калі я ня...

— Ну,годзі! годзі!—перабіу яго прычытаньні Пятро і, з усьмешкай гледзячы на Панаса, гладзіу сваю сівую бараду.—Добра, Панас, мо пойдзеш у рай, бо, ведама, ты нявучоны. Але вось такая рэч—ня пушчу цябе у рай, покуль не навучышся хоць крыху грамаце. Прынамсі, будзеш сядзець там і пацеры чытаць. А то прыкра, калі ты на усіх сьвятых дурной варонай глядзець будзеш і ніхто голасу твайго не пачуе.

Панасу зрабілося нясмачна на душы.

— Ліхо ведае! Гэта легка сказаць: навучыцца грамаце! Мой Габрусь пяць зім вучыуся і чуць па складох чытае. А мне, старому дыдлу, дзе тут уцяміць?

Ажна шорах беднага прабірау.

Тым часам Пятро, зачыніушы вароты, падау яму кантычку, па якой загадау вучыцца.

Панас ткнуу кніжку за пазуху і папер куды вочы глядзяць, маркотна апусьціушы голау. Ен нават і надзею страціу папасьці у рай. Яму здавалося, што куды лягчэй галавой уніз хадзіць, чымся навучыцца грамаце. Але „як топішся, то за брытву хопішся“—кажуць людзі. І бедны Панас, ня маючы жаднага ратунку, расчыніу кантычку і, як той бусел, скоса зірнуу на незразумелые літары. Ой, як не хацелося яму папасьці на цымус у пекло! „Купіу—ня купіу, а патаргаваць можна“,—бодрыу ен сам сябе і сеу на камені сярод гасьцінца. Утарошіу вочы у кантычку і давай у стрэчнага-папярэчнага дапытывацца;

— Паночку, родненькі, што гэта за літара? А што азначае гэтае крутаньне? А як чытаецца гэта дуга? А як выгаварваецца гэта мудроная сякерка? А як гэта усе разам выходзе?

Як анелы не сьпяшылі па справах сваіх, але бачучы, што чалавек проста са скуры вылазіць, што пот цурком льецца з лысіны, дык кожны ахвотна тлумачыу яму.

Там не такіе благіе, як на зямлі.

Панас спачатку бэкау-мэкау, а праз тыдзень які, ужо нічога сабе чытау. Праз два тыдні Панас так налаучыуся, што патрапіу-бы чытаць псалтыр на добрых хаутурох пры чарцы гарэлкі. На зямлі яго пахавалі без папа і дзяк ня чытау. Ад шчасьлівай усьмешкі Панас разявіуся чуць не на усе небо.

І ен сьмела пашоу да сьвятога Пятра.

— Гэй!—крыкнуу Панас з аднаго боку брамы.

Хто там?—запытауся з другога боку Пятро.

— Я! Панас!

— А што? навучыуся?

— Навучыуся!

— Запрабуй чытаць!—І сьвяты Пятро зарыпау брамай і вышау паслухаць.

Панас кашлянуу раз—другі, расчыніу засмальцованую кантычку і з павагай, нібы ксендз на амбоне, пачау чытаць.

Сьвяты Пятроківау галавой і дзівіуся.

— А што, кажа—Панас,—добра?

— Гм... добра... Цяпер, Панаска, ідзі сьмела у... пекло.

— Што?!—і Панас падсунуу правае вухо. Яму здалося, што не дачуу.

— У пекло ідзі!—гнеуна крыкнуу Пятро:—Бач, які ты нявучоны, якое ты „цемнае мужыччо“! Вось і тваe апрауданьне нікчэмнае. Чалавеку трэба толькі хацець,

Часовы уклад

аб прыйманьні у Беларускае войско афіцэрау.

Усякі беларус, які хоча залічыцца афіцэрам у Беларускае войско, падае у Б. В. Камісію заяву, дзьве запоуненые анкеты і здае якіе мае вайсковые дакументы. Пры анкетах павінны быць: 1) пасьведчаньне двох вядомых Беларускіх дзеячоу аб тым, што яны ведаюць гэту асобу, як пэунага беларуса, 2) паслужны сьпіс ці які другі дакумэнт зацьвярджаючы афіцэрскую рангу,а калі гэтага няма, дык трэба яшчэ пасьведчаньне 2-х афіцэрау, якіе вядомы Кваліфікацыйнай Падкамісіі.

Варункі прынятку:

1. Гады да 45.
2. Трэба быць Беларускай нацыянальнасьці.
3. Ведаць Беларускую мову і пісьменнасьці.
4. Мець тые пасьведчаньні і дакумэнты якіе патрэбны.

Усе тые асобы, якіе просяць, а залічэньні на нешыхавую пасаду, павінны быць перагледжаны мэдыцынскай камісіяй, якая аб рэзультаце перагляду паведамляе Кваліфікацыйную Падкамісію.

Пастанова Кваліфікацыйнай Падкамісіі лічыцца апошняй і апэляцыі не падлягаюць.

Уваскрашэньне Беларусі.

III.

Але наперакор усім уціскам, напеpакор гострым прымусовым законам расійскаму ураду не удалося забіць у беларускім народзе нацыянальнае пачуцьце. Пад попелам тлело полымя нацыянальнага духу, (адухатварэньне).

Нацыянальны рух у Беларусі пачауся ужо у восемдзесятых гадох, і папышаючыся усе болей, у рэволюцыйны пэрыяд 1905 году дасяг свайго поунага разьвіцьця. Скрозь у краю былі заснованы тайные народные школы, былі паклікаваны да жыцьця беларускі друк і адзьные абаронцы нацыянальнай ідэі заклікалі народ да боркі за свае істнаваньне. Пасьля 1905 году не аглядаючыся назад, асеуная рэакцыя дабілася блізка поунага заціпшца у нацыянальным руху, але гэты пэрыяд насьпуная утрымальня цягнуся адно да часу, калі для усяго расійскага царства і народу прабіла гадзіна вызваленьня. Ужо у марцы 1917 году адбыуся у Менску зьезд, каторы залажыу „Беларускі Нацыянальны Камітэт", пазьней—„Цэнтральную Раду беларускіх організацыяу і партыяу". У гэты час на усіх фронтах пачауся нацыянальны рух сярод салдат беларусау. На цэлым радзе зьездау прадстаунікі вайсковых беларусау сталіся іх нацыянальные жаданьні організаваць у сыстэматычную палітычную працу. Ад 18 да 21 кастрычніка адбыуся у Менску зьезд прадстаунікоу заходняга фронту, ад 15 да 20 лістапада засядалі у Вітабску прадстаунікі поуночнага фронту. Затым найшлі зьезды: Румынскага фронту ад 3—9 сьнежня у Адэсе і паудневa-заходняга фронту ад 16—20 сьнежня у Кіеве. На гэтых зьездах быу паклікаваны да жыцьця цэнтральны ваенны орган пад назвай „Беларуская Цэнтральная Вайсковая Рада", каторая узяла на сябе кіраваньне усімі заложанымі да гэтага часу вайсковымі радамі. Новазаложаная „цэнтральная вайсковая рада" вайшла у цесны контакт з выжэй памяненай „Цэнтральнай Радай беларускіх партыяу і організацыяу", і разам з ею злажыла так названую „Вялікую Беларускую Раду". Гэта Рада натуральна убачыла свае галоуное заданьне у тым, каб агульную кіруючую уладу у краю перадаць беспасрэдна беларускаму народу і з гэтаю мэтаю склікала „Усебеларускі Зьезд", каторы адбыуся у Менску ад 18 да 31 сьнежня 1917 г.

На гэтым з'езьдзе сабраліся прадстаунікі усіх валасьцеу, павятовых і губэрнскіх земствау, мястовых управау, рабочых організацыяу, арміі усіх фронтау, батальенных камітэтау і дэпутаты усіх профэсыянальных зьвязкау і палітычных партыяу у краю. Усяго было 1167 дэпутатау з рашаючым толасам. На гэтым зьезьдзе 31-га сьнежня 1917 г. першы раз была праклямована беларуская рэспубліка і як вышэйшы кіраунічы орган у краю „Рада Беларускай Народнай Рэспублікі" выбрана, каторая з свайго боку перадала выканаучую уладу у новазаложанай дзяржаве Народнаму Сэкрэтарыяту, каторы пазьней перайшоу у Раду Народных Міністрау. Нажаль работы зьезду давясьці да канца ня удалося, бальшавікі, каторые у гэты час занялі Менск, ноччу усебеларускі зьезд разагналі.

Беларускі народ выйшау цяпер у новую фазу свайго гістарычнага жыцьця. Яшчэ яго будучына не забясьпечана.

Але ужо прасьвечваюць зоркі новага шчасьлівага часу, ужо на конфэрэнцыі міру становяцца чутны галасы, каторые трэбуюць прызнаньня сувэрэннасьці Беларускай Рэспублікі. Такі народ, як беларусы, каторы ня глядзячы на крывавые ганеньні захавау свой нацыянальны твар,—такі народ, каторы у працягу вякоу не перастае вясьці барацьбу з магнейшымі за яго сіламі за ідэал свайго політычнага самазназначэньня, мае права згінуць і ня згіне.

Пераклау **А. Данілевіч.**

Абвяшчэньне.

Сэкцыя Асьветы і грамадзкае Апекі Магістрату м. Менску гэтым паведамляе аб тым, што пачауся прыем дзяцей у Менскую школу сьляпых на гэткіх умовах:

1. У школу прымаюцца сьляпые хлопцы школьнага веку (ад 8—12 гадоу бяз рожніцы нацыянальнасьці.
2. Сьлепата павінна быць поуная (абодвых воч) і нявылячальная.
3. Апрача поунае сьлепаты абодвых воч, хлопцы павінны быць фізычна і умыслова здаровымі.
4. Навука і утрымальне у школе для бяднейшых дзяцей дармовые.
5. Курс вавук трывае ад 4 да 8 гадоу.
6. Апрача навукі чытаньня і пісьма (паводле спецыяльнага абэцадла), арытмэтыкі, географіі, гісторыі і інш., дзеці вучацца яшчэ і рамеслам: пляценьне кошыкау, саламянак, рабіць шчоткі і г. д.
7. Школьны год распачауся 1-га верасьня.
8. Просьбы аб прыняцьці трэба падаваць у працягу сьнежня у памяшканьні школы пры вул. Адама Міцкевіча 8 13 штодзень ад 8 да 12 гадзіны дня. Да прашэньня павінна быць далучана мэтрыка.

Ч. Родзевіч
Шэф Сэкцыі Асьветы і грамадзкой Апекі. Лаунік Магістрату.
Д-р **Я. Елец**
Дырэктар Школы.
Я. Фарботко
Сэкратар Сэкцыі.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЬЦЕ.

Ахвяры на газэту „Беларусь".

З прычыны цяжкага становішча, у якім апынулася нашая газэта после обыску, што адбыуся у нядзелю, 7 сьнежня, у вечар, у Рэдакцыі і некаторых яе супрацоунікау,—ад асоб, спагадаючых нашай газэце, паступілі ахвяры на яе утрыманьне:

Ад Міцкевіча М.	. .	2.500 мар.
„ Лявіцкай В.	. .	2.500 „
„ Ліосіка Я.	. . .	3.300 „
Разам:		**8.300 мар.**

Конфіската „Беларусі". Паліцэйскіе вураднікі 1-га цыркула у аутарак, 9-га сьнежня, а 6-ай гадзіне увечары забралі рэштакі газэты „Беларусь" №№ 39 і 40. Паперы на права конфіскату яны рэдакцыі не паказалі.

Урадавое абвешчаньне № 87. Падаецца да агульнага ведама, што вінаватые у зьніштажэньні або у папсуцьці тэлеграфнай ці тэлефоннай лініі будуць, згодна з загадам каманды фронту, пацягнуты пад ваенны суд.

Урадавае абвешчаньне № 88. Падаецца да агульнага ведама, што вінаватые у перахоуваньні аружжа мыслівскага тыпу бяз адпаведнага на гэта дазволу будуць пацягнуты да адказу у адміністрацыйным парадку і караціца грашыма да **30000 марак** або **6 месяцау турмы.**

Абвінавачаные у перахоуваньні аружжа ваеннага (карабінау, вінтовак, рэвольверау) будуць аддаваны пад ваенны суд, згодна з загадам Каманды Фронту.

Італьянскі журналіст гэтымі днямі праехау праз Менск, кіруючыся на фронт, з мэтай прабрацца у савецкую Расію. Як нам перадаюць, журналіст будзе прапушчаны вайсковай уладай польскай і савецкай праз лінію фронта.

Выдача польскіх паспартау з фотографічнымі карткамі будзе пачата з новага году, пасьля рэгістрацыі усяго насяленьня паліцэйскімі цыркуламі, па прыкладу Горадні і Вільні.

Процітыфусные правілы будуць выданы аддзелам абароны здароуя гэтымі днямі, з тых прычын, што у горадзе пачауся сыпны тыфус, глауным чынам на акраінах.

Выдача солі (1 ф. на душу) і газы ($7^1/_2$ ф. на душу) з коопэратывау пачата учора, 10-га сьнежня.

Саюз злучаных коопэратывау склікае 13-га сьнежня надзвычайны агульны сход, на каторым, згодна загаду улады, мае быць апрацавано выказаньне даверыя сучаснаму прауленьню аж да выбару новага, і выбираньня камплекта поунамоцных на раёнах места.

На біржы падымаецца запатрабаваньне на нямецкіе маркі: за 1000 ням. марак даюць цяпер 1650 польскіх. Курс „думскіх" далей падае: за 250 дум.—83 царскіх.

Танная сталоука для інтэлігэнцыі і рамесьнікау (абед 4—6 руб.) адчынілася ад 8-XII па Койданаускай вул. № 3.

тады ен усяго дабіваецца. Бач, як хутка ты навучыуся чытаць, калі прыступілі, як той кажэ, нажом да горла! Нябось, каб хацеу, дык-бы на зямлі шмат чаго добрага зрабіу. А цяпер, вон у пякельніцу, душа гультайская! Не мазоль мне вачоу, лайдацюга!

Панас ад дзіва і страху гэтак лупы разьзявіу, што чуць усе небо ня глынуу. Але паляшук з панталыку ня легка зьбіваецца. Не пасьпеу Пятро зачыніць браму, як Панас крыкнуу сьмела:

— Пачакай!

За гэты час, што Панас бакі абівау на небе, ен асвоіуся, нібы на сваем сенакосе.

— Чаго ты?!—выставіу на яго Пятро свае сроґіе сівые вочы.

—„Чаго ты!"—перадражніу яго Панас,—ці-ж можна гэтак?

— Што „ці-ж можна гэтак"?

— Думаеш паляшука улегцы возьмеш? Ціж можна гэтак сьмяяцца над старым земляробам?—жаліуся Панас з вялікай крыудай у голасе.—Сказау-бы адразу, што каб хацеу, дык усе-бы патрапіу зрабіць на зямлі. Я-бы тады не спрачауся-б. Што ж, альба рыбка, альба піпка! А то кантычку тыкае у рукі: на! вучыся! Колькі поту мне каштавала гэтая мая адукацыя. Ці-ж мне заплацяць за працу, калі і паломанай дыткі на небе няма? Што мне цяпер рабіць?—ад усяго сэрца жаліуся Панас.

Пашкадавау яго сьвяты Пятро і ткі упусьціу у рай.

Зажыу Панас у раі, як сыр у сьмятане усе роуна. Пільна чытау ен кантычку сваю, прыслухоуваў, падавау люлькі сьвятым. Але праз колькі часу ен там занудзіуся. Паляшук прывык да працы, а без яе яму трудна жыць. Падмазауся ен зноу да ключара Пятра:

— Давай,—ка'—дзядзька, памагу табе каля брамы тупацца, а то аднаму, мабыць цяжка.

Пятро згодзіуся.

I зрабіуся Панас памоцнікам ключара, пры браме раю. Калі душа якая у браму стукалася, дык Пятро толькі ключ паверне, а Панас адчыняу вароты. Пятро гляне, ці варта у рай пускаць, а Панас тым часам высуне лысіну, глядзячы, мо знаемага спаткае. Часта гутарыу ен гэтакім чынам з сваімі аднасяльчанамі, дапытывауся навін і нічагусенькі. Паляшук усюды у вус ня дзьме.

Але аднаго разу высунуу ен так-сама галаву сваю між варот, каб зірнуць, дзе што дзеецца, і пры гэтым гэтак удрыгануся, як-бы яго хто укусіу.

— Божухна! Каго гэта я бачу? Гэта-ж Тэкля! жонка мая! яна! Вочы не падманулі...

Пятро шмат яе не дапытывауся, бо ведау, якая яна была пакутніца пры Панасу на зямлі, ды адразу упусьціу у рай.

— А! І ты тут есьць! —грымнула Тэкля углед[з]іушы Панаса—ну, і неспадзеукі! Ці не заблудзілася я? Бо твае месцу у пекле...

— Божанька, а мне цяпер рай горш пекла стане!—застагнау Панас і з вялікага імпэту пераскочыу высокі паркан і наукені.

— Панас! Панас!!—клікау яго Пятро—вярніся!

А Панас пер на усе застаукі. Ен ужо добра ведау усе завулкі і глухіе куткі на небе, знайшоу не яшчэ вандроуцау-паляшукоу і зрабіуся іх павадыром.

Разьдзяліу ім Панас небо на шнуры і загадау працаваць. Гэтак працуюць і па сягоняшні дзень. І саупрауды, ім весела жывецца. Якое жыто там расьце, якіе лясы шумяць, дык толькі дзівіся!

Панас дауно кінуу сваю старую Тэклю, бо яна яму яшчэ на зямлі досыць абрыдла. і узяу ен сабе двух жанок. Толькі няхай вас гэта ня дзівіць, людзі добрые, на небе можна мець шмат жанок, бо карміць усе роуна ня трэба.

Панасавы жанкі, як усе бабы на сьвеце, вельмі цікавые—хочацца ведаць, дзе што робіцца.

Высуне адна галоуку сваю на зямлю, усьмяхнецца, вочкі зьзяюць...

— Сонейко узышло!—кажуць людзі на зямлі. Радуюцца вясковые і легка і весела робіцца ім на душы.

— Чаго ты? Куды вочы лыпаеш? Мо' баранава лока маладога угледзела?—злуецца Панас на жонку сваю. Як рване за валасы у другі бок, як пачне пытлявань, дык бедная ад болю аж зачырванеецца.

Другая жонка, хаваючыся ад гнеунага мужа, таксама—тыц свой твар на зямлю, ня менш цікавая першай.

— Месячык сьвеціць,—кажуць людзі, пара на начлег!

Сумна глядзіць на зямельку Панасава жонка і прыслухоуваецца, як мізэрны хлопчык на жалейцы граець ля рэчкі.

— А, каб цябе!—злуецца Панас—сорам! Я табе пакажу распусьніца, як на хлопцау зрэнкі казеліць!

Як грукне ей у плечы, дык бедная аж павалілца і валасамі даугімі твар пекны затуліць.

І плачуць Панасавы жанкі, а людзі на зямлі думаюць, што гэта дождж.

У Панасавай гасподзе рупные бабы усю ноч куdзелі прадуць пры лучынах.

— Зоркі гараць,—кажуць людзі на зямлі.

Часам Панас пачынае агонь выбіваць да люлькі свае у таку, дзе парабкі цапамі жыто малоцяць.

— Пярун бье. Маланка паліць,—кажуць людзі на зямлі.

А млын там есьць вялікі Божухна ты мой. Меле і меле. Ад завозу проста адбою няма.

А як пачне мельнік муку з барады вытрасаць, дык усе небо запыліць.

— Сьнег падае!—кажуць людзі на зямлі.

Борух там карчму залажыу на гасьцінцы. Пайшлі гандлі, кірмашы, заработкі—проста не нахваліцца!

Болей усяго гандлююць там дурнямі. Гэты гандаль усюды ходкі. Вы спытаецеся—на што грошы?—Як-жа жыць бяз іх, калі як карчмару, так-сама, не раунуючы, і пану яны патрэбны. Бяз іх ані шагу. Нават і на небе выбраціца з пустым кішэням трудна. Вось і душы людзкіе ліпнуць да іх, як мухі да меду.

Адно толькі паляшуку на небе непакоіць: лік хадакоу ад зямлі павялічываецца не па днях, а па гадзінах. Як не расстауляюць вартаунікоу на граніцах, як ні строга з пашпартамі, а усе-ж такі ня могуць упільнаваць. Надта спрытны народ на зямлі—круць-верць—ніхто не агледзіцца, а ен ужо на небе... А там рабі з ім што хочаш,—ня йдзе назад, хоць ты яго дубеней.

З. Бядуля.

Рэдактар-выдавец Яд. ЛУЦЭВІЧ.

Утрачаны пашпарт выданы Койданаускай Мяшчанскай Управай і інш. дакумэнты на імя Сьцяпана **Бакіноускага** лічыць няпэунымі.

Утрачаны пасьведчаньні: за 4 клясы Почтова-тэлеграфнай гімназіі № 143 і аб аканчаньні Пэдагогічных курсау пры гэтай-жа гімназіі, за № 155 на імя Александры **Казлоускай**—лічыць няпэунымі

Кафе-Ресторан БЕРЕЛОВИЧА

при гостиницѣ СУТИНА

завтраки обѣды и ужины

ЕЖЕДНЕВНО БЛИНЫ.

Чай **СВѢЖАЯ ПРОВИЗІЯ** Кофе

Разныя закуски.

По вечерам молочн. блюда. Цѣны умѣренныя.

Вновь открыт мною на углу Доминикан. и Рейтановской ул. (помещение бывш. аптеки Каждана) магазин.

МЕБЕЛЬ

и разные домашние вещи покупаю и продаю, а также принимаю упаковку и перевозку мебели.

С почтением **Сонкин.**

Патрэбен пісар, які **знае беларускую мову** і добра умее пісаць на **машыне.** Заявы падаваць: Культ.-Прасьветны аддзел Белар. Вайсков. Камісіі, отэль Гарні, пакой 41.

ГОРОДСКОЙ ТЕАТРЪ (ПОЛЬСКІЙ ВСЕОБЩІЙ ТЕАТРЪ).

Въ четвергъ 11 декабря.

ИХЪ ЧЕТВЕРО

Трагифарсъ въ 3 дѣйств. Г. Запольской.

Начало въ 7½ час. веч.

ВНИМАНІЕ. Билетъ служитъ пропуском послѣ 11 час. веч.

Въ субботу 13 декабря.

Солдатъ королевы Мадагаскара

фарсъ въ 3 дѣйств. Вл. Добржанскаго.

Билеты въ кассѣ театра съ 11—1 ч. дня и съ 5 ч. веч.

Цѣны местам: ложи 60 и 50. Кресла съ 18 до 5.

Кинематограф

„ИЛЛЮЗИОН“

ул. Адама Мицкевича.

Тайный выстрел в полночь

уголовная драма в 5-ти частях.

сверх программы веселая комедия

МАКС ЛИНДЕР

КИНЕМАТОГРАФ

„ЭДЕН“

ул. Ад. Мицкевича 83.

ВЕЧЕР СМЕХА! **НОВИНКА СЕЗОНА!**

Нашумевшій фарс настоящаго сезона

МОЯ ЖЕНА ЗВЕЗДА кинематографа.

Полный юмора фарс в 4-х актах. В главной роли знаменит. крас. **ОСИ ОСВАЛЬДО.**

ПОСЛЕДНЯЯ СЕНСАЦІЯ!

торжественное открытіе университета в гор. Вильне

В присутствіи г. начальника государства **І. Пильсудскаго** и г. начальн. округа **В. Рачкевича.**

СВЕРХ ПРОГРАММЫ

БАМБУКОВОЕ ПОЛОЖЕНИЕ. Большая веселая комедия.

КИНЕМАТОГРАФ

„ЛЮКС“

Доминиканская ул.

НОВАЯ ПЕРЕМЕНА.

КИНЕМАТОГРАФ

„МОДЕРН“

Францишканская ул.

С 8 декабря демонстрир. роскошная картина изъ эпохи борьбы Рима с Карфагеном

Осада Карфагена

историческая драма в 7 больш. частях.

В картине участвуют дикие звери и 100.000 невольников.

„Фриц“ СТАРѢЙШІЙ ВЪ МИНСКѢ Фирма сущ. съ 1893 г. **Ресторан.**

ПИВО КРУЖКАМИ одно на свѣтѣ диво У „Фрица“ пиво КТО ПИВО ЭТО ПЬЕТЪ, ДВА ВѢКА ТОТЪ ЖИВЕТЪ.

С 5-го декабря ЕЖЕДНЕВНО **во время обѣдов и ужинов**

КОНЦЕРТЫ

Вновь приглашеннаго СИМФОНИЧЕСКАГО ОРКЕСТРА

Репертуар модный классическій, салонный

БАРЪ ДЕМОКРАТЪ БУФЕТЪ ala Fourshet **ШАМПАНСКОЕ** ВИНА. **крѣпкіе** НАПИТКИ.

ОБѢДЫ 9 мар. с хлѣбом и кофе. — НАШИ ЗАВТРАКИ от 9-ти час. утра. — **УЖИНЫ 10 мар.** с хлѣбом и кофе.

УЮТНЫЕ КАБИНЕТЫ БИЛЛІАРДЫ.

ЦѢНЫ УМѢРЕННЫЯ

КУХНЯ ПОД НАБЛЮДЕНІЕМ ОПЫТНЫХ ШЕФОВ.

Вниманіе всем мануфактурным, суконным магазинам гор. Минска и окрестностей.

Варшавскій мануфактурный и суконный склад

„Текстиль“ Ю. Диновича и К°

ОПТОВЫЙ и РОЗНИЧНЫЙ

открыл свое **отделеніе в МИНСКЕ** по Соборной площади № 25/1 на втором этаже, рядом с духовным училищем.

Главный склад: ВАРШАВА—Гуся ул. 3. Телефон 216—43

ОТДЕЛЕНІЯ: **БЕЛОСТОК, ВИЛЬНО, МИНСК.**

ВНИМАНІЕ

Абвяшчэньне.

У Менску істнуе школа для глуханямых дзяцей Беларусі і Літвы.

1. У школу прымаюцца глуханямые дзеці школьнага веку (ад 7 да 11 гадоу) як хлопцы так і дзяучаты бяз рожніцы нацыянальнасьці.

2. Школа мае мэтай дапамагчы глуханямым дзецям паразумявацца з акружаючымі шляхам вустнае гутаркі і пісьма, а так сама навучаньне іх рамеслам.

3. У школе выкладаюцца: чытаньне, граматыка, вылажэньне вусна і пісьменна прачытанага, арытмэтыка, географія краю, гісторыя краю, а так сама іншые агульна адукацыйные навукі. (Асновы рысаваньня, рукадзельніцтва і ручная праца).

4. Мэтод навучаньня вуспы (выказы).

5. Программа выкладаных навук больш-меньш у абхваце курсу пачатковае школы для дзяцей нормальных.

6. У меру патрэбы уводзіцца навучаньне рамеслам для хлопцау і дзяучат стасоуна да іх асабістых зьдзельнасьцяу.

7. Утрыманьне і навука у школе на 30 вакансіяу—дармовые.

УВАГА: У школе есьць дзесяць (10) вакансіяу платных, спэцыяльна для дзяцей заможных семьяу. Аплата выносіць 800 руб. у год і забясьпечуе кватэру, навуку і пражываньне.

8. Курс навук трымае 6—7 гадоу.

9. Навукі выкладаюць асобы са спэцыяльнай адукацыей.

10. Заняцьці у школе ужо распачаліся. Прыем дзяцей будзе трываць у працягу усяго сьнежня у памяшканьні школы пры вул. Тадеуша Рэйтана (б. Юрауская), № 33 (Дауней Гімназія ім. Толстов). Прашэньня належыць падаваць у канцылярыю Школы што дзенна ад 2 да 4 гадз.

УВАГА: Да прашэньня павіна быць далучана мэтрыка і пасьведчаньне аб беднасьці з парукай двух асоб.

11. Пры школе есьць доктар спэцыяліст.

Ч. Родзевіч

Шэф Сэкцыі Асьветы і грамадзкай Апекі, Лаунік Магістрату.

Д-р **С. Фрыдман**

Дырэктар Школы.

Я. Фарботко

Секретар Секцыі.

Тэхнічнае бюро і склад тэхнічных прыладау.

Ю. А. Якубоускага.

Менск, Серпухоуская, 19.

Будоуніцкія работы. Рэмонт кватэр, мэханічные і электротэхнічные установкі. Паравые і газавые машыны. Локамабілі. Рэмонт машын. Спэцыялісты—подлуг патрэбы.

Бюро адчынёно ад 9 да 4 гадзін. **Гонты яловые і асіновые вагонамі.**

Вниманію ДАМ

Получен из ВАРШАВЫ большой транспорт **косторовых, фетровых ШЛЯП**

Цены фабричные.

АДМОС из Варшавы **ул. Мицкевича 92 где гост. Париж.**

КОНЦЕРТЫ-КАБАРЕ.

Ресторан **„ЕВРОПА“**

16 сего ноября.

НАЧНУТСЯ ЕЖЕДНЕВНО КОНЦЕРТЫ-КАБАРЕ.

известных артистов Варшавских и Виленских театров под управленіем **Е. Н. Чугаева.**

НАЧАЛО 8½ ЧАСОВ ВЕЧЕРА.

Съ почтеніем 1-ое Т-во.

КОНЦЕРТЫ-КАБАРЕ. КОНЦЕРТЫ-КАБАРЕ.

Ресторан „ПАРИЖ“

Роскошный Концертный Зал и уютные кабинеты.

ОБЕДЫ 9 МАРОК, УЖИН 10 МАРОК.

Кухня под наблюденіем шефа-кулинара.

Вечером с 8 часов грандіозные

Концерты-Кабаре.

При участіи артисток Варшавских театров: *Ванды Серпницкой, И. Залевской, І. Домбровской, Ор. Горловой.*

Гастроли: Знаменитой оперной певицы **ДРАГИ НЕДАРОВОЙ** и любимца гор. Варшавы автора куплетиста **ОДРОБИНСКАГО конферинсье А. А. АЗРОВ.**

Симфоническій оркестр *Малинова.*

АНОНС: Приглашены нов. артистическія силы из Варшавы.

Дирекція.

Беларускі рэстаран **„СТЭЛЛА“**

быуш. „Т-во АФІЦЭРАУ“

(Міцкевічава вул. 83, проці нямецкай кірхі).

ЗНОУ АДЧЫНЕН

ЦЭНЫ: Сьнеданьне—5 руб. Абеды з 2-х стравау—8 руб. Вячэры з 2-х стравау—10 руб. і ПОРЦЫЯМІ.

АДПУСКАЕЦЦА РОЗНАЯ ГАРЭЛКА.

У часу абеда граець концэртны квартэт ад 1 да 4 гадзіны і у вечары ад 7½ да 11 гадзіны.

З дазв. вайсков. цэнзуры № 41, 10/xii.

Менск. Друкарня Інвалідау,